

85
років

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
ВІДДІЛ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОСВІТНЬО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР РДГУ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

МАТЕРІАЛИ
V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ Е-КОНФЕРЕНЦІЇ
«ОСВІТА І ВИХОВАННЯ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО ЧАСУ»

13-14 ЛИСТОПАДА 2025 РОКУ
РІВНЕ

УДК 373.3.091.12
П 84

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № від грудня 2025 р.),
вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 13 від 22 грудня 2025 р.),

Рецензенти:

Катерина Журба, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу національно-патріотичного виховання, Інститут проблем виховання НАПН України.

Тетяна КОСТОЛОВИЧ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану», м. Рівне, 13-14 листопада 2025 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2025. 162 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми V Всеукраїнської науково-практичної е-конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану».

У виданні розглянуто важливі наукові й практичні аспекти розвитку освіти в Україні, враховуючи виклики, зумовлені війною та процесами відновлення після неї. У матеріалах збірника представлені теоретичні підходи, результати наукових досліджень і практичні напрацювання педагогів та науковців щодо забезпечення стійкості, безперервності й високої якості освітнього процесу. Ці матеріали стануть корисними для науково-педагогічних працівників, студентів, фахівців у галузі управління освітою, психологів, соціальних педагогів та усіх, хто зацікавлений у розвитку освіти й виховання в умовах інформаційного суспільства в період війни та поствоєнної відбудови.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів та грамотність несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного
університету, 2025.

Укладання.

© Автори статей, 2025

Психолого-педагогічні науки. (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). 2020. Вип. (3). С. 37–43. URL : <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2020-PP-3-37-43>

2. Павлишин С., Шаран О. Інтерактивні технології як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів початкових класів на уроках математики. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2024. Вип. 3 (5). С. 26–33. URL : <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240305.04>

3. Руденко Н. Інтерактивні технології навчання на уроках математики у початковій школі : від планування до результату. *Педагогічна освіта : Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2019. (32), 22–28. URL : <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2019.32.3>

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Пасіула Анастасія, здобувач другого
(магістерського) рівня вищої освіти,

Яковишина Тетяна, кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти, Рівненський
державний гуманітарний університет, м. Рівне

Соціально-емоційне навчання (СЕН, або SEL – Social Emotional Learning) є не просто модним трендом, а фундаментальною основою для гармонійного розвитку дитини, що прокладає міст до її творчої особистості. Творчість вимагає не лише інтелектуальних здібностей, а й емоційної стійкості, впевненості у собі, здатності до емпатії та комунікації, адже саме ці навички

дозволяють дитині вільно експериментувати, виражати свої ідеї та взаємодіяти зі світом.

Історія розвитку цих ідей сягає корінням углиб педагогічної та психологічної думки. Хоча термін «соціально-емоційне навчання» з'явився порівняно нещодавно, сама концепція важливості емоційного та соціального розвитку дитини не нова. У 20 столітті Василь Сухомлинський, у своїх теоріях розвитку підкреслював вирішальну роль соціальної взаємодії та емоційного досвіду у формуванні пізнавальних процесів та особистості. Педагог наполягав на вихованні через красу, емоційну чуйність та духовне багатство, які реалізуються через співпрацю, емоційний контакт з дорослими та однолітками, а також через взаємодію з природою та мистецтвом.

Проте справжній прорив відбувся у 1990-х роках, коли американський психолог Деніел Гоулман популяризував концепцію «емоційного інтелекту» (EQ) у своїй однойменній книзі. Він стверджував, що емоційний інтелект – здатність усвідомлювати, розуміти власні емоції та керувати ними, а також розпізнавати емоції інших – є не менш важливим для життєвого успіху, ніж традиційний інтелект (IQ). Ці ідеї лягли в основу формалізованого підходу СЕН, який був розроблений та систематизований організацією CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning). CASEL визначила п'ять ключових складників СЕН: самоусвідомлення, саморегуляція (самоорганізація), соціальна свідомість (емпатія), навички стосунків та прийняття відповідальних рішень. Ці п'ять компетенцій стали міжнародним стандартом для розробки освітніх програм, і їхня ефективність підтверджена численними міжнародними дослідженнями, зокрема Гарвардського та Стенфордського університетів.

Зв'язок між СЕН та розвитком творчої особистості дитини є прямим і багатограним. По-перше, емоційно компетентна дитина краще розуміє себе, свої почуття та мотивацію, що є необхідним для самовираження – серцевини творчості. Вона не боїться ризикувати, припускатися помилок і шукати нестандартні рішення, адже має внутрішню стійкість до можливих невдач.

Саморегуляція дозволяє дитині зосереджуватися на творчому процесі, долати фрустрацію та доводити справу до кінця. По-друге, соціальні навички, розвинені завдяки СЕН, дозволяють дитині ефективно співпрацювати з іншими, обмінюватися ідеями, працювати в команді над творчими проєктами, що часто підсилює загальний творчий результат. Врешті-решт, емпатія та соціальна свідомість допомагають дитині бачити світ з різних точок зору, що живить її уяву та оригінальність мислення. У дослідженнях доведено, що використання театралізованої діяльності, яка спирається на емоційний розвиток, заохочує ініціативність, гнучкість мислення та творчість дітей.

У сучасній українській освіті, зокрема в рамках реформи Нової української школи (НУШ), елементи СЕН активно впроваджуються в освітні програми та стандарти. Це свідчить про розуміння того, що для формування інтелектуальної еліти нації, яка буде здатною до інновацій та творчості, необхідно забезпечити комплексний розвиток особистості. Українські науковці, такі як Тетяна Водолазська, Олександра Єгорова, Вікторія Гринько та інші дослідники, активно вивчають можливості реалізації СЕН в українських реаліях, зокрема його роль у створенні безпечного освітнього простору та формуванні навичок 21 століття. Вони наголошують, що СЕН має стати опорою для успішних освітніх практик, які вже реалізуються локально або на всеукраїнському рівні.

Отже, соціально-емоційне навчання виступає як той родючий ґрунт, на якому розквітає творча особистість дитини. Воно дає дітям крила емоційної компетентності та соціальної адаптації, дозволяючи їм не лише досягати академічних успіхів, а й повноцінно реалізовувати свій унікальний творчий потенціал у світі, що постійно змінюється.

Список використаних джерел:

1. Водолазська Т. Соціально-емоційне навчання як чинник формування безпечного освітнього середовища. *Початкова освіта*. 2021. № 4. С. 12-16.
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект: чому він може значити більше, ніж IQ. Київ: Vivat, 2018. 512 с.

3. Гринько В. Соціально-емоційна компетентність молодших школярів у контексті формування навичок ХХІ століття. *Нова педагогічна думка*. 2022. № 1. С. 35-41.
4. Єгорова О. Соціально-емоційне навчання як складова НУШ. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 2 (96). С. 74-82.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА МІФОЛОГІЯ: ІДЕНТИЧНІСТЬ У МЕРЕЖІ

Пипич Наталія, вчитель іноземної мови,
Судилківський ліцей Судилківської сільської
ради Шепетівського району Хмельницької
області, с. Судилки

Діджиталізація – це не лише впровадження технологій у повсякденне життя, а й поява нових форм комунікації, де користувач стає одночасно споживачем і творцем контенту. У цьому середовищі молодь вибудовує власну ідентичність – через участь у трендах, флешмобах, мемах, TikTok-челенджах. Мережа стала простором, де українські культурні коди – мова, символіка, традиції, історичні наративи – отримали нове цифрове життя.

Інтернет-меми – це не просто жарти, а засіб комунікації, через який молодь виражає емоції, ставлення та громадянську позицію. Українські меми воєнного часу – приклад того, як гумор стає зброєю спротиву, способом збереження психологічної стійкості та підсилення патріотичних настроїв. TikTok-платформа перетворилася на потужний інструмент народної дипломатії, а віртуальна реальність відкриває нові можливості для візуалізації історичної пам'яті.

Молодь активно бере участь у створенні цифрових артефактів – відео, мемів, пісень, графічних елементів. Глобальні тренди часто переосмислюються

<i>Огієвич Ольга</i>	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ_____	88
<i>Омельчук Анастасія, Сілкова Ельвіра</i>	РЕАЛІЗАЦІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ_____	92
<i>Пасіула Анастасія, Яковишина Тетяна</i>	СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ_____	95
<i>Пипич Наталія</i>	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА МІФОЛОГІЯ: ІДЕНТИЧНІСТЬ У МЕРЕЖІ_____	98
<i>Польняк Ольга, Яковишина Тетяна</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ АРТТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ_____	100
<i>Раджабова Тетяна</i>	ДИСТАНЦІЙНЕ ТА ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ_____	103
<i>Савицька Інна, Гудовсек Оксана</i>	РІЗНОВИДИ ПРИВАТНИХ ПОЧАТКОВИХ ШКІЛ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ_____	106
<i>Савчина Вікторія, Веремчук Алла</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ_____	109
<i>Сальнік Анна</i>	МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ МОВНИХ ПОНЯТЬ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ_____	114
<i>Сидор Мар'яна, Бісовецька Людмила</i>	НАПРЯМИ РОБОТИ З РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ_____	117
<i>Сойко Інна</i>	РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ_____	120
<i>Сойчук Руслана</i>	«ВІКНО ТОЛЕРАНТНОСТІ» В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: СУТНІСТЬ І ХАРАКТЕРИСТИКА_____	123